

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין גיוס תרומות לצורך רפואי או למימון הוצאות משפטיות**

מיום ד' באב התשע"ח – 16 ביולי 2018

רקע

ביום 1 ביולי 1997 קיבלה ועדת האתיקה החלטה שכותרתה "קבלת תרומות למימון הגנה משפטית ועזרה רפואית", שלפיה חברי הכנסת רשאים לאסוף תרומות למטרות הנ"ל. ועדת האתיקה נימקה בזמנו את ההחלטה בכך ש"חבר הכנסת נזקק לעתים, ככל אדם, לסיוע כספי לשם מימון הגנתו המשפטית או לשם השגת טיפול רפואי יקר שהוא או בני משפחתו נצרכים לו."

בעקבות פניה שנעשתה אליה, ועדת האתיקה נדרשה לשוב ולדון בנושא זה, והיא מוצאת כי אכן ייתכנו מקרים שבהם ניתן להצדיק את הצורך בגיוס תרומות למטרות האמורות. **יחד עם זאת, סבורה הוועדה כי יש להחליף את ההחלטה משנת 1997 בהחלטה חדשה, אשר תחייב קבלת אישור מראש מאת ועדת האתיקה לגיוס תרומות כאמור, תיצור מנגנון של דיווח ושקיפות, ותגביל את גובה הסכום שחבר הכנסת רשאי לקבל כתרומה.**

מובהר כי נוהל זה אינו חל על קבלת תרומה שיסודה או נסיבותיה בניגוד עניינים או בעבירה המנויה בחוק העונשין.

לפיכך קובעת הוועדה את הנוהל הבא, אשר יחליף את ההחלטה מיום 1 ביולי 1997:

נוהל לעניין גיוס תרומות לצורך רפואי או למימון הוצאות משפטיות

1. בכפוף לקבלת אישור מראש של ועדת האתיקה, חבר הכנסת רשאי לקבל תרומות שמטרתן מימון צורך רפואי משמעותי או מימון הוצאות משפטיות עבורו. כמו כן חבר הכנסת רשאי לקבל תרומות שמטרתן מימון צורך רפואי משמעותי עבור קרובו, כהגדרתו בסעיף 1 לכללי האתיקה (בן זוג, הורה, צאצא, וכל קרוב משפחה שפרנסתו על חבר הכנסת).
2. ועדת האתיקה תדון במתן אישור לקבלת התרומות על יסוד בקשה בכתב של חבר הכנסת ובה פירוט של הצורך בקבלת התרומות; הוועדה רשאית לבקש מחבר הכנסת לצרף לבקשתו מידע ומסמכים בעניין זה, ואף רשאית לבקש מחבר הכנסת להופיע בפניה.
3. אישרה ועדת האתיקה קבלת תרומות, יפתח חבר הכנסת חשבון בנק נפרד שימשם לקבלת התרומות; חשבון הבנק ינוהל על ידי עורך דין או רואה חשבון שיבחר חבר הכנסת, ובלבד שאינו קרוב משפחתו, לרבות קרוב משפחה שאינו מדרגה ראשונה, שימשם נאמן בחשבון ויידרש לאשר לגבי כל הוצאה כי היא נועדה למטרה שאישרה ועדת האתיקה.

4. חבר הכנסת רשאי לקבל מתורם בודד תרומה ששוויה אינו עולה על 5,000 שקלים חדשים או לקבל מתורם בודד כמה תרומות שצירופן אינו עולה סכום זה. לעניין זה יראו תרומות של אדם ובני ביתו הסמוכים על שולחנו או של מי שתלויים בו מבחינה כלכלית כתרומה אחת.
5. חבר הכנסת לא יקבל תרומה שניתנה בעילום שם או תרומה מתאגיד.
6. חבר הכנסת אשר קיבל אישור של ועדת האתיקה לקבלת תרומות יעביר לוועדה מדי 1 בכל חודש, או במועד אחר שתקבע הוועדה, דיווח אודות התרומות שקיבל, בציון שם התורם וגובה התרומה. ועדת האתיקה תפרסם את הדיווח באתר האינטרנט של הוועדה.
7. חבר הכנסת רשאי לקבל תרומה ולהשתמש בה אך ורק לצורך המטרה שהוצגה בפני ועדת האתיקה. ועדת האתיקה רשאית לפי בקשת חבר הכנסת לאשר לו להשתמש בכספי התרומות גם לשם מימון שכר הטרחה של עורך הדין או רואה החשבון המשמש כנאמן בחשבון התרומות לפי סעיף 3.
8. חבר הכנסת לא יקבל תרומה שקבלתה מעוררת חשש לניגוד עניינים. ועדת האתיקה רשאית לדרוש מחבר הכנסת להחזיר תרומה שלדעתה קבלתה מעוררת חשש לניגוד עניינים. חבר הכנסת רשאי להיוועץ מראש עם ועדת האתיקה או עם היועץ המשפטי לכנסת בשאלה האם תרומה מסוימת מעוררת חשש לניגוד עניינים.
9. ניתנה לחבר הכנסת תרומה בסכום העולה על הסכום האמור בסעיף 4 יחזיר חבר הכנסת לתורם ללא דיחוי את חלק התרומה שהוא מעל למותר.
10. פג הצורך הרפואי או המשפטי שהביא לקבלת התרומות, גויסו כספים בסכום הנדרש, או לא נעשה שימוש בכל הכספים שהתקבלו למטרה שלשמה גויסו, יפסיק חבר הכנסת לקבל תרומות, ויתרה שנותרה בידיו – תוחזר לתורמים ללא דיחוי.
11. לא ניתן להחזיר לתורמים סכומים שעל חבר הכנסת להחזיר לפי סעיפים 8, 9 ו-10 יעבירם לאוצר המדינה באמצעות חשב הכנסת.
12. אחת היא אם תרומה ניתנה לחבר הכנסת או לקרובו או לאדם אחר הפועל מטעמו או למענו בקשר למטרה שלשמה נאספו התרומות.
13. ועדת האתיקה רשאית, במקרים חריגים, לתת לחבר הכנסת אישור בכתב לנהוג בעניין מסוים בחריגה מהוראות נוהל זה, בתנאים או בלא תנאים, אם שוכנעה כי הדבר מוצדק בנסיבות המקרה.
14. המגבלות הקבועות בנוהל זה לא יחולו על תרומה שניתנה מאת בני משפחתו של חבר הכנסת; לעניין זה, "בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורי הורה, ילד, אח, אחיו, גיס, דוד, בן דוד מקרבה ראשונה, חם ונכד.

15. בהתאם לסעיף 5(7) לכללי חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (השתתפות בהוצאות משפטיות), התשס"ג-2003, חבר הכנסת לא יהיה זכאי להשתתפות בהוצאות משפטיות בהליך מסוים לפי הכללים האמורים, אם החליט לאסוף או הסכים לקבל תרומות לצורך ייצוג משפטי באותו הליך.
16. נוהל זה אינו חל על קבלת תרומה שיסודה או נסיבותיה בניגוד עניינים או בעבירה המנויה בחוק העונשין.
17. נוהל זה לא יחול על שרים וסגני שרים, ויחולו עליהם לעניין זה הוראות והנחיות שקבעו גורמי הממשלה המוסמכים לכך, ובכלל זה היועץ המשפטי לממשלה ומבקר המדינה.

חבר הכנסת יצחק וקנין
יושב ראש ועדת האתיקה